

gemeente Steenbergen

Perspectiefnota

2021-2024

GEMEENTE STEENBERGEN

Inhoud

1. Voorwoord	3
2. Opbouw van deze perspectiefnota.....	5
3. Financieel Beeld.....	6
Vertrekpunt.....	6
Technische uitgangspunten	9
Financieel beeld na verwerking voorstellen	10
Reserves	11
Risico's	12
4. Ontwikkeling in de programma's	14
4.1 Programma Mens en Samenleving	14
Stand van zaken opgaven	14
Noodzakelijke bijstellingen bestaand beleid	16
Overzicht van de voorstellen	16
4.2 Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed.....	17
Stand van zaken opgaven	17
Noodzakelijke bijstellingen bestaand beleid	18
Overzicht van de voorstellen	18
4.3 Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid	19
Stand van zaken opgaven	19
Noodzakelijke bijstellingen bestaand beleid	23
Overzicht van de voorstellen	24
4.4 Programma Economie, Toerisme en Recreatie	25
Stand van zaken opgaven	25
Noodzakelijke bijstellingen bestaand beleid	27
Overzicht van de voorstellen	27
4.5 Programma Bestuur en Dienstverlening	28
Stand van zaken opgaven	28
Noodzakelijke bijstellingen bestaand beleid	30
Overzicht van de voorstellen	31
5. Opvolging moties	32
6. Investerings	34
Bijlage 1 Vervangingsinvesteringen.....	35

1. Voorwoord

Perspectiefnota 2021 Koers houden in onzekere tijden

De perspectiefnota is een belangrijk document in de planning en control cyclus van de gemeente Steenberg. Het geeft het perspectief aan voor de lange termijn. De ambities, vastgelegd in de raadsprogramma Aan de Slag!, zijn daarbij leidend, de financiële positie en de capaciteit in de organisatie worden daarmee in lijn gebracht. Op deze manier kunnen we tijdig anticiperen, zijn we wendbaar en blijven we in control. De perspectiefnota is een document op de hoofdlijn. De concretisering vindt, binnen de kaders van de perspectiefnota, plaats in de programmabegroting 2021-2024.

De wereld ziet er momenteel heel anders uit dan een half jaar geleden. Een crisis van ongeken- de omvang heeft de zekerheden die we een half jaar terug nog hadden flink aangetast. Niemand weet hoe de wereld er in 2021 uit ziet. Hebben we het virus bedwongen en veert de economie weer op? We weten het niet.

Deze perspectiefnota is er een met veel onzekerheden, maar ook met onzekerheden is het noodzakelijk dat men koers bepaalt en zo goed mogelijk anticipeert om de balans tussen ambitie, financiën en capaciteit in de organisatie te behouden.

De gemeente Steenberg heeft een sterke financiële positie. Een landelijk onderzoek van BDO accountants wijst uit dat Steenberg één van de tien gemeenten is met 25.000 - 50.000 inwoners die een 10 heeft gekregen voor de financiële stresstest. Een meerjarig sluitende begroting, een goede reservepositie en ruimte om te kunnen investeren. Met deze financiële positie heeft de raad op 2 april van dit jaar een miljoen euro kunnen vrijmaken om de 1^e pijn van de crisis bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen te verzachten.

Het onderzoek toont ook aan dat alle gemeenten in Nederland staan voor een enorme uitdaging. De tekorten in het sociaal domein lopen overal op en de effecten van de coronacrisis zijn nog niet vertaald in de begrotingen. Wij gaan er van uit dat het Rijk hierin verantwoordelijk neemt en gemeenten incidenteel en structureel compenseert voor deze tekorten, maar deze zekerheid hebben we niet. Dit zorgt voor palet van risico's en kansen die we goed in het oog moeten houden.

Gezien de onzekerheden ligt er een beleidsarme perspectiefnota. De nota bevat vooral een financieel technische vertaling van autonome ontwikkelingen zoals loon- en prijscompensatie, inwoneraantallen, doorwerking begrotingen van verbonden partijen en indexering van (belasting)opbrengsten. Verder bevat de nota de noodzakelijke bijstellingen in het bestaand beleid.

De gevolgen van de coronacrisis zijn nog niet opgenomen in deze nota. Deze zijn vertaald naar een afzonderlijke notitie die gelijktijdig met de perspectiefnota aan de raad wordt aangeboden. Doel is om de gevolgen van de coronacrisis in het begrotingsproces verder te concretiseren.

De doorwerking van de autonome ontwikkelingen en noodzakelijke bijstellingen in het bestaand beleid leiden tot een tekort in onze begroting. Om te komen tot een sluitend meerjarenperspectief (dat is en blijft het uitgangspunt) zijn keuzes noodzakelijk. Binnen het bestaand beleid achten wij het noodzakelijk en verantwoord een taakstellende bezuiniging op te nemen van 350.000 per jaar. Bij de begroting worden voorstellen voorgelegd aan de raad.

Zoals aangegeven in de 1^e alinea van dit voorwoord, zijn onze ambities leidend. Die houden we dan ook overeind. Juist nu is het belangrijk dat we de focus leggen bij de lange termijn. Steenbergen als aantrekkelijke vestigingsplaats! Voor bedrijven, inwoners en bezoekers. Ondanks de onzekere situatie maken we plannen voor de gebiedsontwikkeling van onze kernen en bouwen we verder aan onze maatschappelijke opgaven, zoals de transformatie van het sociaal domein, leefbaarheid en kernen, maatschappelijk vastgoed, economische kracht, energietransitie en organisatieontwikkeling.

De ambitie van het college is onverminderd hoog maar de onzekerheid is er ook. De onzekerheden zijn in beeld gebracht in de risicoparagraaf bij deze nota. Daarbij zijn de risico's onderkend, maar nog niet financieel doorgerekend. Deze slag wordt gemaakt bij het opstellen van de begroting.

Wij vertrouwen erop de raad een perspectiefnota aan te kunnen bieden die bijdraagt aan het politieke debat en wensen de fracties veel succes toe met de beraadslagingen. Op 16 juni 2020 wordt deze nota nader toegelicht in een technisch beraad.

Het college van burgemeester en wethouders.

2. Opbouw van deze perspectiefnota

Beleidsinhoudelijk

De opbouw van deze perspectiefnota sluit aan bij de programma-indeling van onze begroting. In hoofdstuk 4 zijn alle relevante ontwikkelingen in beeld gebracht. Elk programma gaat in op de grote opgaven. Daarin zijn onze eigen ambities in het raadsprogramma Aan de Slag! leidend, maar worden ook ingegeven door mondiale, landelijke en regionale ontwikkelingen.

Waar mogelijk wordt voor elke opgave in beeld gebracht wat we willen bereiken (maatschappelijk effect), wat we daarvoor gaan doen en wat de impact is op het budget. Op weg naar de begroting wordt de informatie verder concreet gemaakt. We zetten de volgende stap om de set van effectindicatoren waarmee de raad de kaderstellende en controlerende rol kan verstevigen.

Financieel

Alle financiële informatie hebben wij gebundeld in hoofdstuk 3 van de nota. Daarin wordt een totaalbeeld gegeven van alle mutaties ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting 2020 en wordt een beeld gegeven van de reservepositie. De informatie is als volgt opgebouwd:

- ❖ Bepalen van het financieel vertrekpunt;
- ❖ De technische uitgangspunten (de parameters die we gaan gebruiken voor het opstellen van de begroting);
- ❖ Het financieel beeld na verwerking van alle voorstellen;
- ❖ De reservepositie;
- ❖ De financiële risico's.

Bij de voorstellen voor budgetaanpassing wordt onderscheid gemaakt tussen voorstellen voor noodzakelijke aanpassingen en gewenste aanpassingen. De noodzakelijke aanpassingen kunnen worden gezien als bijstellingen in het bestaand beleid gericht op de realisatie van de raadsprogramma Aan de Slag!

Moties

Periodiek wordt inzicht gegeven in de opvolging van moties. Op het maandelijkse overzicht is te zien dat een deel van de moties op dit moment nog in behandeling is. Voor een drietal moties bevat deze perspectiefnota concrete voorstellen. In hoofdstuk 5 worden deze toegelicht.

3. Financieel Beeld

In dit hoofdstuk starten we met het vertrekpunt. Vervolgens beschrijven we de technische uitgangspunten die zijn gehanteerd. Daarna voegen wij de voorstellen van deze nota toe aan het vertrekpunt. We eindigen met de impact van de voorstellen op de reservepositie.

Bij de financiële overzichten zijn verwijzingen opgenomen naar de toelichtingen.

Vertrekpunt

Het vertrekpunt voor deze perspectiefnota 2021 wordt bepaald door de stand van de begroting 2020-2023 aangevuld met de verwerking van de september- en decembercirculaire 2019, besluitvorming van college of raad tot op dit moment, bijstellingen als gevolg van autonome en wettelijke ontwikkelingen en eventuele correcties. Deze ontwikkelingen corrigeren we "voor de streep". Het zijn ontwikkelingen die nodig zijn om de bestaande bedrijfsvoering en dienstverlening op het gekozen kwaliteitsniveau te kunnen continueren en garanderen.

	2021	2022	2023	2024
1. Stand begroting 2020	109.000	16.000	113.000	113.000
2. Verwerking septembercirculaire	646.000	734.000	624.000	646.000
3.a Verwerking decembercirculaire	348.000	391.000	457.000	557.000
3.b Verwerking ontwikkeling BUIG middelen	-731.000	-817.000	-725.000	-725.000
Stand begroting 2020 incl. sep- / dec circulaire	372.000	324.000	469.000	591.000
4. Reeds genomen besluiten College / Raad	-52.000	-16.000	-3.000	-1.000
Bijstellingen autonoom/wettelijk/correctie				
5. Gecorrigeerde inwonersaantallen op BUIG	-	148.000	219.000	326.000
6. Berekening effect adv voorjaarsnota Rijk (Pauw)	200.000	434.000	187.000	-66.000
7.a Indexering lonen en prijzen	-340.000	-340.000	-340.000	-340.000
7.b Aanpassing bijdragen verbonden partijen	-169.000	-241.000	-426.000	-457.000
8. Indexering OZB, belastingen, leges en overige (1,6%)	94.000	94.000	94.000	94.000
9. Correctie capaciteit n.a.v. areaalontwikkeling, inwonersaantallen en andere ontwikkelingen	50.000	50.000	50.000	50.000
10. Jaarrekening 2019 (structurele verwerking)	-527.000	-561.000	-561.000	-561.000
	-692.000	-416.000	-777.000	-954.000
Vertrekpunt voor PPN 2021	-372.000	-108.000	-311.000	-364.000

De toelichtingen zijn hieronder opgenomen.

1. Dit is het eindsaldo van de jaarschijven 2021 tot en met 2023 uit de meerjarenbegroting 2020-2023, vastgesteld op 7 november 2019. De jaarschijf 2024 is hieraan toegevoegd.
2. De septembercirculaire 2019 voor de algemene uitkering gemeentefonds was nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023. Over de gevolgen van de septembercirculaire is de raad geïnformeerd met raadsmededeling BM1904309 van 26 september 2019.

3. a. De op 16 december verschenen decembercirculaire 2019 algemene uitkering gemeentefonds was, net zoals de septembercirculaire, nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023. Over de gevolgen van de decembercirculaire is de raad geïnformeerd met raadsmededeling BM1905764 van 11 februari 2020.

In deze uitkering is de daling van het inwonersaantal meegenomen. Vanaf het najaar 2019 hebben we een stijging van het aantal uitschrijvingen uit de gemeente Steenberg en geconstateerd vanwege een sterke groei van het aantal arbeidsmigranten. Het gevolg was dat het inwonersaantal is gedaald naar 24.439 (peildatum 1-1-2020) en dat leidt tot een structureel lagere algemene uitkering.

b. In deze raadsmededeling is ook de verdere ontwikkeling van het Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) beschreven. Wij krijgen voor de financiering van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet BUIG middelen. Zoals het dalend inwonersaantal invloed heeft op de algemene uitkering is dit ook van toepassing op het BUIG middelen vanaf 2021. De daling van het inwonersaantal met als gevolg ook een daling van het aantal huishoudens wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitschrijvingen van arbeidsmigranten. Voor het buigbudget is rekening gehouden met een aanzienlijk lager budget.

4. Hieronder treft u het overzicht van genomen financiële besluiten van het college of de raad tot op dit moment aan.

Onderwerpen	Besluit	Jaarschijven			
		2021	2022	2023	2024
Invoeringstraject Rechtmatigheid *	College	-35.000	-20.000		
Verlengen ovk honorarium accountant	Raad	-22.000			
Initiatief glijbaan Aquadintel	Raad	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Aanbesteding tractoren **	College	6.000	5.000	-2.000	
TOTAAL besluiten College/Raad		-52.000	-16.000	-3.000	-1.000

Toelichting collegebesluiten:

- * Invoeringstraject rechtmatigheid: vanaf 2021 is het college verantwoordelijk voor het afgeven van een verklaring voor rechtmatigheid. Op dit moment ligt die rol nog bij de externe accountant. Het invoeringstraject wordt projectmatig opgepakt. In dit traject wordt de gehele organisatie (raad, college en medewerkers) voorbereid op deze ontwikkeling.
- ** Aanbesteding tractoren: bij de aanbesteding van de nieuwe tractoren is de afschrijvingstermijn verlengd, waardoor een voordeel is ontstaan op de kapitaallasten.

5. Vanaf 2021 houden wij, door de correcties op het inwonersaantallen, rekening met een stijging van het buigbudget. Dat is mede gebaseerd op een onderzoek door inspectiebureau Legitiem dat de gemeente heeft laten uitvoeren. In de gemeente Steenberg blijkt dat er naar schatting in 80 woningen gemiddeld 4 à 5 arbeidsmigranten wonen die geen huishouden vormen. Een verdere optimalisering van onze bestanden hierop zal naar verwachting in 2020 een eenmalige correctie van 200 extra huishoudens opleveren. Daarnaast zullen we door het uitvoeren van de beleidsnota Arbeidsmigratie, vastgesteld door de raad op 30 januari 2020, vanaf 2022 jaarlijks 100 extra inschrijvingen

meenemen. Ook zijn we er in de afgelopen begrotingsjaren van uitgegaan dat de gemeente Steenberg en jaarlijks groeit met 150 inwoners. Vanaf het begrotingsjaar 2021 gaan we uit van een jaarlijkse groei van 180 inwoners. Door al deze correcties mee te nemen zal het aantal huishoudens vanaf 2022 stijgen waardoor het buigbudget weer toeneemt.

6. Zoals bekend is de meicirculaire gekoppeld aan de Voorjaarsnota van de rijksoverheid. De Voorjaarsnota geeft de mutaties weer ten opzichte van de Miljoenennota, zoals die verwerkt is in de septembercirculaire.

In de Voorjaarsnota werd overigens nog geen rekening gehouden met het bevriezen van het accres. Daar zijn de accresstanden nog geactualiseerd zoals gebruikelijk.

Voor de gemeente Steenberg en zijn de cijfers, aan de hand van de informatie van Pauw, doorgerekend en geeft in onderstaande tabel het volgende effect aan.

Effect voorjaarsnota Rijk 2020	Jaarschijven gemeente Steenberg en			
	2021	2022	2023	2024
Geactualiseerde accresstanden 2019-2024	177.000	411.000	164.000	-89.000
Voogdij/18+	23.000	23.000	23.000	23.000
TOTAAL Effect voorjaarsnota Rijk 2020	200.000	434.000	187.000	-66.000

De cijfers lijken in het begin een positief beeld te geven, maar naarmate de tijd verstrijkt kantelt het beeld. In de meicirculaire 2020 worden deze cijfers definitief. Deze kunnen dus afwijken van de voorspellingen van Pauw.

7. a. Per 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) van kracht en is de genormaliseerde cao gemeenten vanaf 2020 van toepassing. De CAR-UWO is daarmee vervallen.

De verwachting is dat het komende jaar de hogere pensioenpremie een groot deel van de loonruimte in beslag neemt. De cao-onderhandelingen hierover moeten nog grotendeels plaatsvinden.

De inflatie komt in 2021 uit op 1,6%.

Gelet op alle ontwikkelingen omtrent de coronacrisis en het nog niet weten wat het effect van de CAO-onderhandeling hierop zal zijn, is er een voorzichtige berekening gemaakt. Voor de lonen zijn we uitgegaan van 1,5% stijging en voor de pensioenen 2% stijging, een totaalbedrag aan looncompensatie van € 290.000. Voor de prijsontwikkeling hebben we een vast bedrag van € 50.000 opgenomen.

De stijging van lonen en prijzen wordt deels gecompenseerd door een verhoging van het gemeentefonds.

b. Tijdens de besluitvormende raadsvergadering van 25 juni 2020 worden alle verbonden partijen behandeld. De besturen van de verbonden partijen moeten voor 1 augustus besluiten over de ontwerpbegrotingen. Zij dienen rekening te houden met de ingediende zienswijzen. De besturen dienen de gemeenteraden te informeren op welke wijze zij omgaan met de zienswijze. Bij de begroting 2021 van gemeente Steenberg en zal in de paragraaf Verbonden Partijen worden aangegeven wat gedaan is met de zienswijzen. De noodzakelijke aanpassingen van de bijdrage voor de gemeente Steenberg en per verbonden partij zijn het gevolg van loon- en prijsontwikkelingen en van onontkoombare wijzigingen als gevolg van beleid.

8. Voor 2021 houden wij rekening met de indexering van de OZB, belastingen, leges en overige opbrengsten met het inflatiepercentage van 1,6% over een totaalbedrag aan opbrengsten van ongeveer € 5,8 miljoen.
9. We hebben geconstateerd dat er eind 2019 een daling van het inwonersaantal, vanwege de uitschrijvingen van arbeidsmigranten, heeft plaatsgevonden. Hierdoor kan de inhaalslag van de capaciteit, - n.a.v. areaalontwikkeling, inwonersaantallen en andere ontwikkelingen - voor een gedeelte gecorrigeerd worden.
10. Samen met deze perspectiefnota hebben we u de jaarrekening 2019 aangeboden. Deze bevat diverse mutaties die structureel doorwerken in het begrotingssaldo 2021-2024. Deze zijn verwerkt in de perspectiefnota. Daarbij wordt een kanttekening gemaakt dat bij enkele mutaties al rekening is gehouden in het begrotingssaldo.

Hieronder treft u een overzicht aan van de doorverwerking van de jaarrekening 2019 in deze perspectiefnota.

Jaarrekening 2019 (structurele verwerking)	Jaarschijven gemeente Steenbergen			
	2021	2022	2023	2024
Aanpak laaggeletterdheid (VVE-Peuterplaatsen)	215.000	181.000	181.000	181.000
WMO voorzieningen	-105.000	-105.000	-105.000	-105.000
WMO ondersteuning	-368.000	-368.000	-368.000	-368.000
Niet vrij toegankelijke zorg/Jeugdzorg	-269.000	-269.000	-269.000	-269.000
TOTAAL structurele verwerking jaarrekening 2019	-527.000	-561.000	-561.000	-561.000

Technische uitgangspunten

Met de perspectiefnota leggen we de raad de kaders voor waarmee het college bij het opstellen van de begroting rekening moet houden, om de begroting zoveel als mogelijk toekomstbestendig te houden.

- Inwoners: 24.439 (stand 1-1-2020): in de jaren daarna oplopend met 180 per jaar
- Woningen: 10.530 (stand 1-1-2020) : in de jaren daarna oplopend met 75 woningen per jaar
- De perspectiefnota is gebaseerd op de meest recente circulaire, te weten de decembercirculaire 2019. De raming van de algemene uitkering wordt gebaseerd op de meicirculaire 2020.
- Lonen en sociale lasten: 1,5%, pensioenpremies: 2,0%
- Prijzen goederen en diensten: 1,6%
- Huren, pachten, entreekaartjes e.d. 1,6%
- OZB: 1,6%
- Overige belastingen: 1,6%
- Rioolheffing, Afvalstoffenheffing en leges: 100% kostendekkendheid.

Financieel beeld na verwerking voorstellen

Hieronder is een overzicht waarin alle voorstellen uit deze nota zijn verwerkt. De specificaties van de noodzakelijke bijstellingen treft u aan bij de programma's in hoofdstuk 4.

	2021	2022	2023	2024
Vertrekpunt voor PPN 2021	-372.000	-108.000	-311.000	-364.000
Noodzakelijke bijstellingen programma 1 (hoofdstuk 4.1)	-60.000	-60.000	-60.000	-98.000
Noodzakelijke bijstellingen programma 2 (hoofdstuk 4.2)	10.000	10.000	10.000	10.000
Noodzakelijke bijstellingen programma 3 (hoofdstuk 4.3)	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Noodzakelijke bijstellingen programma 4 (hoofdstuk 4.4)	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Noodzakelijke bijstellingen programma 5 (hoofdstuk 4.5)	-91.000	-91.000	-91.000	-91.000
Totaal noodzakelijke bijstellingen	-206.000	-206.000	-206.000	-206.000
Taakstellende bezuiniging	350.000	350.000	350.000	350.000
Temporisering stelpost ambities uit de samenleving *	250.000	250.000	250.000	250.000
Totaal van alle voorstellen	394.000	394.000	394.000	394.000
Saldo Perspectiefnota 2021	22.000	286.000	83.000	30.000

Toelichting

* In de begroting 2020 zijn middelen vrijgemaakt om te kunnen investeren. Deze zijn vertaald in jaarlijkse kapitaalslasten. Het gaat dan bijvoorbeeld om investering in de milieustraat en in maatregelen die voortkomen uit het Gemeentelijke verkeers- en Vervoersplan. Maar het kan ook gaan om de ontwikkeling en realisering van nieuwe bedrijfs- en woningbouwlocaties.

Het college kiest er nu voor, om te komen tot het sluitend meerjarenperspectief, bij de stelpost ambities uit de samenleving de volgende uitgangspunten te hanteren:

- zodra de financiële positie het toelaat, wordt deze ruimte weer aangevuld tot het oorspronkelijke niveau;
- om lucht te bieden aan onze financiële positie wordt gekeken waar kan worden getemporeerd in planvorming. Noodgedwongen (coronacrisis) zien we een aantal ambities al opschuiven in tijd, waardoor ruimte uit de stelpost al deels kan vrijvallen.
- de ambitie blijft groot. Er wordt op een slimme en creatieve manier gebouwd aan gebiedsontwikkeling: dat betekent dat we de samenwerking zoeken met partners die bereid zijn te investeren in de ontwikkeling van de gemeente Steenberg.

Reserves

Hieronder is een overzicht opgenomen van de reserves. Dit overzicht is gebaseerd op de eindsaldi van de jaarstukken 2019 en geeft een doorkijk na de komende jaren. In deze doorkijk is, naast alle bestaande claims uit de meerjarenbegroting 2020-2023, ook de vorming van het steunfonds Corona meegenomen.

Reserves * € 1.000	31-12	Mutatie	31-12	Mutatie	31-12	Mutatie	31-12	Mutatie	31-12
Doorkijk	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
Algemene reserve	9.735	-3.729	6.006	-766	5.240	-329	4.911	0	4.911
<i>waarvan vrije ruimte</i>	7.089	-2.729	4.360	-766	3.594	-329	3.265	0	3.265
<i>waarvan Corona</i>	0	-1.000	-1.000	0	-1.000	0	-1.000	0	-1.000
Reserve Transitie Organisatie	1.918	-674	1.244	-706	538	-357	181	-181	0
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	44	0	44	0	44	0	44	0	44
Reserve Economische Ontwikkeling	3.777	400	4.177	400	4.577	400	4.977	400	5.377
Reserve Beheer Openbare Ruimte	7.395	-429	6.966	-379	6.587	-349	6.238	-357	5.881
Bestemmingsreserve overig	13.273	-608	12.665	-529	12.136	-476	11.660	-467	11.193
Totaal	36.142	-5.040	31.102	-1.980	29.122	-1.111	28.011	-605	27.406

Risico's

De perspectiefnota 2021-2024 is een nota met veel onzekerheden. De crisis zal ongetwijfeld effect hebben op de financiële positie van de gemeente Steenbergen. Daarnaast zijn er in deze nota verschillende keuzes gemaakt, die ook van invloed zijn op het risicoprofiel. Dit leidt tot een palet aan kansen en bedreigingen die in deze risicoparagraaf worden beschreven. Het is nog te vroeg om daar nu bedragen aan te hangen. Deze concretisering wordt gemaakt bij het opstellen van de programmabegroting.

In deze nota gaan we uit van de volgende risico's of kansen.

Aantallen inwoners en woningen

Het aantal inwoners en woningen zijn belangrijke parameters voor de algemene uitkering. Nadat we eind 2019 werden geconfronteerd met een groot aantal uitschrijvingen van arbeidsmigranten zijn zowel de algemene uitkering als de BUIG budgetten sterk gedaald. In deze nota gaan we uit van een bescheiden herstel van het aantal inschrijvingen. Daarbij gesteund door het ingezette nieuwe beleid voor arbeidsmigratie. Dit leidt tot een positief effect op de begroting. De jaarlijkse groei van het aantal woningen is neerwaarts aangepast van 100 naar 75. De werkelijke aantallen, zowel bij het aantal inwoners als bij het aantal woningen, kunnen afwijken, zowel positief als negatief. Vooral nog wordt het risico ingeschat op laag.

Meicirculaire nog niet in beeld

Accessen 2020 en volgende jaren.

In deze nota is de meicirculaire nog niet meegenomen. Deze wordt, voorzien van een raadsmededeling, in de loop van juni aangeboden. In de meicirculaire kunnen zich verschillende ontwikkelingen voordoen. Deze kunnen de financiële positie van de gemeente nog fors beïnvloeden.

Mogelijke bevrozing accessen

Vanuit PAUW, onze adviseur voor de berekening van de algemene uitkering, is eerder al de verwachting uitgesproken dat er wellicht een bevrozing van het accres zou komen als gevolg van de corona-crisis, net zoals in de jaren 2009-2011. Inmiddels is bekend dat de fondsbeheerders en ook de VNG al weken in gesprek zijn om de accessen voor de lopende kabinetsperiode nu te bevriezen voor het jaar 2020 en 2021. Daarmee wordt rust en stabiliteit in het begrotingsbeeld bereikt, voor zowel gemeenten als rijksoverheid. Wij hopen dat de meicirculaire 2020

Herverdeling gemeentefonds

De op handen zijnde herverdeling van het gemeentefonds is uitgesteld. Aanvankelijk zou de herverdeling al in 2021 ingaan, maar er was onvoldoende draagvlak. De herverdeling is nu gepland met ingangsdatum 1 januari 2022. De eerste voorlopige berekeningen wijzen uit dat Steenbergen fors nadeel zal ondervinden van deze herverdeling. Vanaf 2022 kan het nadeel oplopen tot maximaal 2,5 miljoen. Dit beeld doet zich voor in vrijwel alle kleine en middelgrote gemeenten. Het is de bedoeling dat de decembercirculaire 2020 de definitieve herverdeling moet bevatten. Er is een rondje gemaakt hoe andere gemeenten in de regio hier mee omgaan. Vrijwel bij alle regiogemeenten is deze ontwikkeling niet meegenomen in de begroting, maar opgenomen in de risicoparagraaf.

Gevolgen van de coronacrisis

De gevolgen van de coronacrisis zijn beschreven in een afzonderlijke notitie. Deze notitie is inmiddels aangeboden aan de raad. Daarin zijn de mogelijke effecten op de begroting geschetst, maar nog niet doorgerekend. Ook deze concretisering wordt gemaakt bij het opstellen van de begroting.

Indexering lonen en prijzen

Voor de indexering van lonen en prijzen is een stelpost opgenomen. Deze is gebaseerd op aannames over inflatie van prijzen en loonstijging op basis van CAO ontwikkelingen. Het risico is aanwezig dat de stelpost onvoldoende is om de werkelijke prijs- en looncompensatie te kunnen dekken. Het risico is echter beperkt omdat de compensatie ook in de algemene uitkering wordt aangepast als deze afwijkt.

4. Ontwikkeling in de programma's

4.1 Programma Mens en Samenleving

Mens en samenleving gaat over al onze inwoners. Kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen; iedereen telt mee. En iedereen moet op een prettige manier kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarvoor zijn onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk. Daar waar nodig zorgen wij voor ondersteuning, bijvoorbeeld door voorzieningen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), jeugdzorg en armoedebeleid.

Stand van zaken opgaven

Leefbaarheid en kernen

Met de opgave Leefbaarheid en kernen streven we naar sterke, zelfstandige gemeenschappen en kernen, en zelfredzame inwoners. We zetten in 2021 verder in op de versterking van kerngericht werken, om de initiatieven uit de samenleving efficiënt en effectief op te pakken.

Wat willen we bereiken?

- Ondersteunen en versterken van de sociale samenhang.
- Waar dat kan en waar inwoners dit willen, krijgen zij meer verantwoordelijkheid voor hun eigen sociale en fysieke omgeving.
- We betrekken inwoners bij het maken van ons beleid en onze plannen, zowel in het fysieke als in het sociale domein. We willen daarbij ook de meningen van de afwijkende minderheid en de zwijgende meerderheid horen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Kerncoördinatoren zijn aan de slag in de kernen en worden positief ontvangen. Dit gaan we verder uitbouwen door voor kerncoördinatie meer uren beschikbaar te maken. Dit betekent meer ruimte om aan initiatieven en plannen vanuit de Steenbergse samenleving te werken, samen met inwoners, maatschappelijke partners, zoals WijZijn, en de vakspecialisten van de gemeente. Dit draagt ook bij aan de organisatie ontwikkeling en sluit aan op de vastgestelde visie op dienstverlening. De extra uren inzet maken we vrij binnen de bestaande formatie.

Met het vaststellen van de visie op leefbaarheid en kernen eind 2020 is de koers bepaald in het samenspel tussen inwoners, gemeente en gemeenschap. In 2021 zetten we in op de vertaling en uitvoering van deze visie, ook in het kader van de implementatie van de Omgevingswet. Dit betekent een andere inrichting van participatietrajecten bij de ontwikkeling van bijvoorbeeld ruimtelijke plannen.

Transformatie Sociaal Domein

De opgave Transformatie Sociaal Domein richt zich op de doorontwikkeling van formele en informele voorzieningen van welzijn en zorg, ter ondersteuning van inwoners van Steenberg, jong en oud. Het gaat om inwoners die, al dan niet tijdelijk, niet op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving, zonder werk en inkomen raken, schulden hebben, en om problemen in het gezin en bij onze jeugd. Belangrijker nog is het voorkomen hiervan. Het uiteindelijke doel is meer geluk en welbevinden voor onze inwoners.

Wat willen we bereiken?

- Sterkere sociale samenhang die inwoners en gezinnen in een kwetsbare positie ondersteunt, door ruimte voor eigen initiatieven van inwoners en het stimuleren van sociaal ondernemerschap.
- Meer kleinschalige onderlinge steun binnen cliëntgroepen, en laagdrempelige ontmoetingsplaatsen in de kernen.
- Inwoners kennen in hun eigen omgeving mensen die ze vertrouwen en die hun verder kunnen helpen. Iedere inwoner is verwijzer.
- Positieve gezondheid voor alle inwoners. Ondersteuning en begeleiding sluiten aan op de leefsituatie. Betekenisvolle dagbesteding geeft zin en zelfvertrouwen.
- Actuele beleids- en managementinformatie geven sturing aan het gemeentelijke beleid en handelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De kosten voor het sociaal domein lopen fors op. De verwachting is dat deze trend bij ongewijzigd beleid doorzet. De impact van de coronacrisis komt daar bovenop. Dit vraagt onorthodox beleid en bijsturing. Meer innovatie zorgt ervoor om de kosten waar mogelijk te beperken. 2020 is het jaar om de opgave verder op de rit te zetten en verder te innoveren. Hiervoor wordt een vernieuwd opgaveplan 2020-2021 opgesteld.

Maatschappelijk Vastgoed

Met de opgave Maatschappelijk Vastgoed willen we de functie van maatschappelijk vastgoed voor de sociale samenhang, een sterke gemeenschap en goede zorg en voorzieningen voor onze inwoners in onze kernen optimaliseren en versterken.

Wat willen we bereiken?

- Maatschappelijk vastgoed staat ten dienste van de gemeenschap. We willen aansluiten bij wat inwoners hiermee in de toekomst willen. We willen dat voorzieningen toekomstbestendig en duurzaam zijn, passen bij wensen en behoeften van inwoners, en voldoen aan de eisen van deze tijd.
- Bij investeringen in gebouwen en buitensportaccommodaties maken we echter ook een realistische maatschappelijke kosten-batenafweging. We houden rekening met haalbaarheid en betaalbaarheid (kosten) in verhouding tot doelmatig en efficiënt gebruik van maatschappelijk vastgoed (baten).
- Ons maatschappelijk vastgoed maken we zoveel mogelijk energieneutraal of zelfs energiepositief.
- We zetten in op kerngerichte samenwerking tussen maatschappelijk dienstverleners, zodat de effectiviteit in de kern wordt vergroot. Het zou mooi zijn als daardoor voorzieningen voor een kern behouden kunnen blijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nog voor het einde van 2020 wordt nieuw kaderstellend beleid aan de raad aangeboden. Dit nieuwe beleid stelt de kaders voor een pragmatische doorontwikkeling in de komende jaren van beheer en beleid voor ons maatschappelijk vastgoed. Diverse ontwikkelingen vragen de aandacht, onder meer 't Cromwiel en de atletiekbaan. Zowel voor Steenbergstad als voor Dinteloord willen we een 'streefbeeld' voor voorzieningen en het bijbehorend vastgoed opstellen.

Noodzakelijke bijstellingen bestand beleid

Voorschoolse voorziening Peuters (V 38.000 structureel)

Transparantie in budgetten: in de meerjarenbegroting 2020-2023 staat een bedrag van € 38.000 geparkeerd als voorschoolse voorziening Peuters. Dit wordt in regionaal verband opgepakt zodat het bedrag kan vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo.

WMO Ondersteuning (N 170.000 structureel)

Het abonnementstarief dat vorig jaar is ingevoerd laat nog steeds een stijgende lijn zien in het aantal aanvragen voor de Wmo ondersteuning. Daarnaast is er een autonome ontwikkeling in de vergrijzing van de inwoners van de gemeente Steenberg.

Jeugdprofessionals (V 85.000 structureel)

De ontwikkelingen aan de kant van de bedrijfsvoering geeft ons het vertrouwen dat er enerzijds meer arrangementen in het voorliggend veld opgepakt kunnen worden en dat er anderzijds meer regie is op de toegang tot de tweedelijns zorg. Dit maakt dat er volgend jaar ingezet wordt om de dienstverlening met 1 fte jeugdprofessional minder toe te kunnen.

Huis van Morgen (N 13.000 structureel)

In de raad is een toezegging gedaan voor aansluiting bij het Huis van Morgen. Inmiddels heeft er zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg plaatsgevonden voor aansluiting van Steenberg per 1 juli 2020 (dan loopt de huidige DVO tussen Bergen op Zoom, Roosendaal en Woensdrecht af). Er is aan een scenario gewerkt waarbij locatie Kellebeek wordt opgeheven en het Huis van Morgen halfjaarlijks wordt gehuisvest in één van de deelnemende gemeenten. In de huidige (sluitende) begroting van het Huis van Morgen wordt uitgegaan van deelname door Steenberg, echter is hierover nog geen collegebesluit genomen / budget gereserveerd voor komende jaren. Gemeenten Bergen op Zoom, Roosendaal en Woensdrecht zijn eerder aangesloten en hebben budget gereserveerd tot en met 2023.

Het Huis van Morgen is het middel dat voor onze inwoners duidelijk kan maken wat technologie in en rondom het huis kan bijdragen aan langer zelfstandig wonen. Gezien de stijgende vergrijzing en daarmee het beroep op woonvoorzieningen is het nodig om onze inwoners adequaat te informeren over wat zij zelf kunnen doen in huis om gezond en veilig in huis te blijven wonen.

Overzicht van de voorstellen

Programma 1 Mens en Samenleving	Jaarschijven gemeente Steenberg			
	2021	2022	2023	2024
Noodzakelijke bijstellingen				
Voorschoolse voorziening Peuters	38.000	38.000	38.000	38.000
WMO ondersteuning	-170.000	-170.000	-170.000	-170.000
Jeugdprofessionals	85.000	85.000	85.000	85.000
Huis van Morgen	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000
Totaal Lasten	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Waarvan incidenteel te dekken	0	0	0	0
Totaal programma	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000

4.2 Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed

Kunst, cultuur en erfgoed is van ons allemaal. Het is een stimulans voor sociale samenhang, bevordert de leefbaarheid en bepaalt mede de identiteit van onze gemeente. Veel activiteiten en initiatieven komen vanuit de inwoners zelf. De gemeente faciliteert en co-financiert deze initiatieven vanuit een samenhangend systeem van regelingen voor erfgoed, cultuur, welzijn, leefbaarheid en participatie. Belangrijkste doelstelling is dat alle kernen hun eigen identiteit en karakter behouden; dat geeft onze gemeente als geheel een unieke waarde. Die dragen we graag uit mét onze inwoners en naar onze gasten.

Stand van zaken opgaven

Cultuur en Erfgoed

Het erfgoed in de gemeente is een belangrijk onderdeel van de identiteit van de gemeente. Het is een herkenbare en fysieke herinnering aan het verleden en bevat verhalen waarop we als inwoner van een kern, gemeente of regio trots kunnen zijn. Het nodigt bezoekers uit om te ontdekken en te verblijven. Kortom, erfgoed verbindt. Het uitlichten en verdiepen van ons bestaand erfgoed maar ook van wat is vergaan biedt ondersteuning aan de koers op cultuur, kunst, recreatie en natuur. Bij de uitvoering van de opgave Erfgoed en Cultuur leggen we verbinding met andere beleidsterreinen zoals economie, toerisme en recreatie, maar ook het sociaal domein.

Wat willen we bereiken?

- Initiatieven op het gebied van kunst en cultuur ontstaan vanuit, en worden uitgevoerd door de gemeenschap zelf, bedoeld voor onze inwoners en bezoekers.
- We hechten belang aan ons cultureel en militair erfgoed; iedereen moet erbij betrokken kunnen zijn.
- Cultuur- en erfgoededucatie maakt leerlingen bewust van de eigen identiteit en helpt hen zich te ontwikkelen tot volwaardige burgers.
- We werken waar mogelijk mee aan het vinden van oplossingen voor het behoud van monumentale gebouwen in onze gemeente, in het bijzonder voor de Gummaruskerk in Steenbergen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We geven verder uitvoering aan het huidige beleid.
- We bereiden Steenbergen 2022 verder voor. Vanaf 2020 worden initiatieven, indien nodig, actief gestimuleerd.
- Canon van Steenbergen verschijnt in een papieren en digitale versie.
- Het behouden en versterken van de kracht van ons cultureel erfgoed geven we een plek in het kader van Steenbergen 2020, door de samenhang tussen de Canon Steenbergen en onderdelen van Expeditie Nassau in samenhang te brengen met elkaar.
- Activiteiten en initiatieven ten behoeve van cultuur die passen in de sfeer van het initiatievenfonds, ondersteunen wij vanuit dat fonds.
- We blijven ons inzetten voor behoud en een waardevolle invulling en gebruik van de Gummaruskerk.

Noodzakelijke bijstellingen bestand beleid

CultuurLoper (V 10.000 structureel)

De CultuurLoper is een project waarbij de gemeente stimuleert dat alle leerlingen van alle basisscholen meerdere keren per jaar in aanraking komen met cultuur, kunst en erfgoed. Alle basisscholen doen mee zodat het bereik 100% is. Het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) heeft een looptijd van 4 jaar. Het Rijk heeft de regeling verlengd voor de periode 2021-2024. De totale kosten voor dit programma bedragen € 16.000 (€ 8.000 Rijk, € 8.000 gemeente). Hiermee kan de CultuurLoper verder professionaliseren door materiaal te ontwikkelen, specifiek gericht op Steenbergen, en kan een programma ontwikkeld worden voor Het Ravelijn. Het resterende bedrag van € 10.000 kan hiermee vervallen.

Overzicht van de voorstellen

Programma 2 Kunst, Cultuur en Erfgoed	Jaarschijven gemeente Steenbergen			
	2021	2022	2023	2024
Noodzakelijke bijstellingen				
CultuurLoper	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal Lasten	10.000	10.000	10.000	10.000
Waarvan incidenteel te dekken	0	0	0	0
Totaal programma	10.000	10.000	10.000	10.000

4.3 Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid

Leefomgeving en Duurzaamheid gaat over de leefomgeving van onze inwoners en ondernemers, bijvoorbeeld de buurt, de wijk, het centrum, het buitengebied, het bedrijventerrein of het sportveld. Centraal staat het zorgen voor een schone en veilige leefomgeving, waarin inwoners, ondernemers en verenigingen zo regelvrij mogelijk kunnen functioneren. Niet alleen voor nu, maar zeker ook voor de toekomst.

Stand van zaken opgaven

Arbeidsmigratie

Arbeidsmigranten wonen, werken en leven al jaren in de gemeente Steenberg. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de lokale en regionale economie. De groei van het aantal arbeidsmigranten brengt nieuwe vraagstukken met zich mee, onder meer met betrekking tot huisvesting, integratie en participatie, sociale cohesie, en het evenwicht tussen economische belangen, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de druk op de huizenmarkt. Om richting te geven aan, en kaders te geven voor dit vraagstuk is de beleidsnota Arbeidsmigratie vastgesteld in de raad van 30 januari 2020.

Wat willen we bereiken?

Met de opgave Arbeidsmigratie werken we aan voldoende en maatschappelijk verantwoorde huisvesting voor arbeidsmigranten die hier tijdelijk wonen en werken. Arbeidsmigranten die zich permanent in de gemeente vestigen, wonen met hun gezin en huishouden in onze woonwijken en nemen deel aan de lokale gemeenschap. Werkgevers, huisvesters, maatschappelijke organisaties, bewonersorganisaties en gemeente werken nauw samen om dit te bereiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aan de hand van het uitvoeringsprogramma is het beleid door de ambtelijke organisatie in uitvoering genomen. Het nieuwe beleid krijgt de komende jaren haar beslag in de ontwikkeling en realisatie van huisvestingsplannen voor arbeidsmigranten, afspraken met werkgevers en huisvesters, aandacht voor integratie en handhavend optreden in ongewenste situaties. De uiterste indieningsdatum voor huisvestingsplannen is vanwege de coronacrisis uitgesteld tot 31 januari 2021.

Energietransitie en duurzaamheid

Energietransitie

Nederland heeft als doel om in 2050 95% minder CO₂ uit te stoten (en al 49% in 2030) ten opzichte van 1990. Deze doelstellingen zijn vastgelegd in de Klimaatwet. De Nederlandse staat is verplicht eind 2020 tenminste 25% minder broeikasgassen uit te stoten ten opzichte van 1990.

De maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken zijn uitgewerkt in het Klimaatakkoord. Op grond van het Klimaatakkoord is Nederland opgedeeld in 30 regio's waarbinnen een Regionale Energiestrategie (RES) wordt opgesteld. De afgelopen periode hebben we gewerkt aan de Concept RES West-Brabant. Deze Concept RES werken we in 2020 uit tot definitieve RES, ook wel een RES 1.0 genoemd. Daarnaast dient iedere Nederlandse gemeente met betrokkenheid van stakeholders uiterlijk eind 2021 een Transitievisie Warmte te hebben opgesteld waarin een tijdspad wordt vastgelegd voor het aardgasvrij maken van wijken.

De Visie Energie en Ruimte vormt het gemeentelijk kader voor de realisatie van wind- en zonne-energie. In de visie is een aantal concreet te onderzoeken locaties bepaald. De komende jaren werken we deze nader uit.

Klimaatadaptatie

Extreme buien, hitte records die keer op keer verbroken worden en lage grondwaterstanden door neerslagtekorten: allen zijn ze het gevolg van het veranderende klimaat. Naast het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, zodat de opwarming van de aarde beperkt blijft (klimaatmitigatie), kunnen we maatregelen nemen waarmee we ons aanpassen aan het verwachte toekomstige klimaat (klimaatadaptatie).

In 2019 hebben we een klimaatstresstest uitgevoerd. Hiermee zijn de knelpunten in onze gemeente bij extreme regenval, hitte, droogte en overstromingen in beeld gebracht. In 2020 dienen we als gemeente klimaatrobuust handelen te hebben verankerd in ons beleid.

In 2020 zijn we als gemeente partner geworden van stichting Steenbreek. Onder de campagne Operatie Steenbreek organiseren we de komende jaren acties om samen met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) instellingen te vergroenen.

Biodiversiteit

De biodiversiteit staat wereldwijd onder druk. Biodiversiteit is van groot belang voor de kwaliteit van de leefomgeving, maar ook voor onze voedselproductie. Hoe groter de biodiversiteit, hoe beter het ecosysteem zich kan aanpassen aan bijvoorbeeld het veranderende klimaat. Als gemeente leveren we een bijdrage aan het vergroten van de biodiversiteit. Dit doen we onder meer door de komende jaren meer diversiteit aan te brengen in ons groenareaal en het groene raamwerk te verstevigen, zowel in aanleg als in beheer.

Circulaire economie

Een volledig circulaire economie in 2050: dat is de ambitie van Nederland. Een circulaire economie heeft minder negatieve invloed op het milieu en zorgt voor een lagere CO₂-uitstoot. Met het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) wordt getracht in 2020 75% afvalscheiding en 100 kilogram restafval per inwoner per jaar te bereiken. Voor 2030 is de ambitie om 30 kilogram restafval per inwoner per jaar te behalen.

Wat willen we bereiken?

- We willen in 2040 energieneutraal zijn, en in 2030 49% energieneutraal, en zodoende een bijdrage leveren aan de regionale energieopgave; RES 2030.
- We proberen overlast van verhitting en vernatting te voorkomen door knelpunten in beeld te krijgen en maatregelen aan te reiken.
- Groen wordt meer leidend dan voorheen ten opzichte van grijs (infrastructuur). Het is een mindset die terug te vinden is in de uitvoering.
- We vergroten de biodiversiteit door slimme relaties te leggen met aanpassingen in de openbare ruimte.
- We optimaliseren het scheiden en preventie van afval.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We werken samen met de gemeenten in de regio West-Brabant, de provincie Noord-Brabant, de waterschappen, Enexis en andere stakeholders de Concept RES uit tot een RES 1.0. De RES 1.0 dient uiterlijk 1 juli 2021 te worden opgeleverd.

- We stellen voor 31 december 2021 een Transitievisie Warmte op.
- We organiseren in 2020 twee collectieve inkoopacties, één voor zonnepanelen en één voor isolatie.
- We stellen een nieuw uitvoeringsprogramma Duurzaamheid op voor de periode 2020-2022. Hierin staan de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulaire economie centraal.
- We zetten in op extra bewustwording voor het scheiden en preventie van afval en optimaliseren de voorzieningen.
- We ondersteunen energiecoöperatie Duurzaam Steenberg bij het ontwikkelen van duurzame energieprojecten van onze eigen inwoners.
- We starten in 2020 met de nadere uitwerking van de te onderzoeken locaties uit de Visie Energie en Ruimte.
- We continueren de gemeentelijke stimuleringslening in 2021.
- Onder de campagne Operatie Steenbreek organiseren we acties om samen met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) instellingen te vergroenen.
- We ronden in 2020 de klimaatrisicodialogen af en verwerken de resultaten in de uitvoering van 2021
- We stellen in 2020 een klimaatadaptatiestrategie op en starten met de uitvoering in 2021
- We stellen een nieuw afvalbeleidsplan op.
- We schakelen over naar ecologisch maaibeheer voor onze bermen in het buitengebied.
- We maken de entrees van onze kernen visueel aantrekkelijk.

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet bundelt in één wet alle wetgeving voor de fysieke leefomgeving. Dat moet leiden tot meer eenvoud en meer integraliteit. Ook dient digitaal informatie uitgewisseld te kunnen worden tussen de verschillende overheden en met de vergunningsaanvrager. Hierdoor dient het voor aanvragers van vergunningen eenvoudiger te worden. De wet biedt gemeenten de mogelijkheid om met overzichtelijkere regels de leefomgeving meer in samenhang in te richten. Ook geeft de wet meer ruimte voor lokaal maatwerk. Ten aanzien van planprocessen heeft de wet diverse doelstellingen. Bijvoorbeeld het al aan de voorkant van de planontwikkeling betrekken van belanghebbenden (participatie), en gemakkelijker initiatieven kunnen ontplooiën als inwoner of ondernemer. Dit betekent dat de Omgevingswet verandering kan betekenen in de rol van de gemeente, en in de manier waarop de organisatie omgaat met inwoners en bedrijven.

Met de invoering van de Omgevingswet worden vier verbeterdoelen benoemd:

- ruimte voor betere en snellere besluitvorming door vermindering van regeldruk voor de aanvrager;
- verbeterde inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak;
- samenhang in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- meer bestuurlijke afwegingsruimte.

Wat willen we bereiken?

- Een succesvolle implementatie van de Omgevingswet, door in 2021 'Omgevingswet-proof' te zijn en een goede basis te creëren voor verdere invulling van de Omgevingswet.

- meer ruimte voor initiatieven van inwoners en bedrijven, in een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

- Opstellen van een Omgevingsvisie. De omgevingsvisie is de strategische visie voor de lange termijn voor fysieke leefomgeving binnen de gemeentegrenzen. In de omgevingsvisie wordt bestaand beleid en regelgeving geclusterd, geactualiseerd en op elkaar afgestemd. Participatie is een belangrijk onderdeel bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie.
- Opstellen van een Omgevingsplan. De gemeente dient keuzes te maken voor de opbouw en inzet van het instrument omgevingsplan. 2021 wordt gebruikt voor het bepalen van de uitgangspunten, de opbouw en insteek. Elke gemeente krijgt van rechtswege het tijdelijk omgevingsplan. Dit zijn de verzamelde bestaande ruimtelijke plannen (bestemmingsplannen) aangevuld met de regels die van het Rijk overgaan naar gemeenten. Ook verordeningen kunnen onderdeel worden van het omgevingsplan.
- We bereiden ons voor op aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO voorziet in één digitaal loket voor de fysieke leefomgeving'. Initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden kunnen snel zien wat is toegestaan in de fysieke leefomgeving. De ontwikkeling van het DSO gebeurt stapsgewijs en vergt een intensief samenspel tussen wetgever en de ontwikkelaars van het DSO. De aansluiting van de gemeente is sterk afhankelijk van de implementatie op rijksniveau, naar verwachting in 2021.

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP), dat in 2020 kan worden vastgesteld, geeft een beeld van de gewenste mobiliteits- en verkeersontwikkelingen in de gemeente voor de komende 10 jaar, waarbij uiteraard rekening wordt gehouden met de regionale ontwikkelingen. Het GVVP geeft ook kaders voor het uitwerken van projecten en maatregelen, die vervat worden in een uitvoeringsprogramma voor de komende 5 jaar. Het GVVP is zodoende de basis voor het investeringsprogramma verkeer en vervoer.

In het raadsakkoord "Aan de slag" is al een aanzet gedaan voor de prioriteiten: het aanpakken van onveilige situaties voor fietsers, betere doorstroming zwaar verkeer, parkeren voor vrachtwagens, en veilig oversteken. Ook is aandacht gevraagd voor de situatie van de Markt in de kern Steenberg, waarbij het gaat om een analyse van de gebruiksmogelijkheden, doorstroming, parkeren en openstelling. Voor de uitvoering van het GVVP is investeringsruimte beschikbaar gesteld (€1.500.000, gelijk verdeeld over 2020 en 2021) die als reservering is opgenomen in de Perspectiefnota 2020.

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gaat een regeling invoeren om provinciale en gemeentelijke wegbeheerders te stimuleren infrastructurele maatregelen te treffen. Dit volgt uit haar Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 waarin zij doelstellingen voor verkeersveiligheid heeft gesteld. De regeling komt neer op 50% subsidie. Dat betekent dat de gemeente 50% van de investeringskosten voor maatregelen zelf opbrengt. Onder de regeling vallen zaken die wij reeds voornemens zijn op te pakken vanuit het GVVP en Uitvoeringsprogramma in wording, als ook zaken die al op de werkvoorraadlijst staan. Met name voor onze wegen in het buitengebied en in de woonwijken als ook voor de fiets zouden wij in aanmerking kunnen komen voor de

subsidieregeling. De gemeente heeft voldoende input om op korte termijn maatregelen te bepalen en te concretiseren om aan de regeling te kunnen deelnemen. Overige maatregelen zullen zoals voorgenomen worden uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma. Het op te stellen investeringsprogramma voor verkeer en vervoer zal duidelijk maken welke investeringen nodig zijn om deze nog te bepalen maatregelen uit te kunnen voeren.

Noodzakelijke bijstellingen bestaand beleid.

Doorbelasting uren team WWB aan Grondexploitaties (V 50.000 structureel)

De uren die de gemeente inzet voor planontwikkelingen waarmee grondexploitaties gemoeid zijn, kunnen verhaald worden op de initiatiefnemer, mits deze opgenomen zijn in bijvoorbeeld anterieure overeenkomsten. Gelet op de komende projecten is een hiertoe een voordeel van €50.000 ingeschat.

Biodiversiteit Buitengebied / Ecologisch maai-beheer (N 80.000 structureel)

In 2020 wordt in samenwerking met Waterschap Brabantse Delta, 14 gemeenten en 2 terreinbeheerders een bestek voorbereid om een omslag te maken van traditioneel maai-beheer naar ecologisch maai-beheer. In de praktijk betekent dit dat bermen in het buitengebied in delen worden gemaaid, zodat om en om stroken blijven staan en het maaisel na enkele dagen wordt afgevoerd. De zichthoeken en bermstroken voor verkeer worden kort gehouden. Doordat deze manier van werken een aantal extra werkgangen inhoudt, betekent dit een structurele kostenverhoging van € 140.000.

Op basis van het coalitieakkoord "gewoon samen doen" is een structureel bedrag opgenomen van € 60.000 in de meerjarenbegroting met als doel het bevorderen van vergroening en biodiversiteit. Dit budget is vanuit de opdracht transparantie in budgetten geparkeerd vanwege het ontbreken van een onderbouwd uitvoeringsplan. Door het geparkeerde bedrag vanaf 2021 in te zetten voor het ecologisch maai-beheer vanaf 2021 voldoet deze aan de onderbouwing voor nieuwe ambities en/of intensivering van bestaande ambities en zal dit worden meegenomen als dekking hiervan.

Groen op orde / bomen buitengebied

De buitenruimte is het visitekaartje van onze gemeente. Samen met onze burgers werken we hieraan. Om het openbaar groen in de komende jaren kwalitatief te kunnen verbeteren starten we met de inventarisatie van onze bomen in 2020, de dragers van ons groene raamwerk. Hiervoor stellen we een bomenbeheerplan op. Dit bomenbeheerplan geeft ons inzicht in het huidige areaal en waar en wanneer ingrepen moeten gaan plaatsvinden voor nu en in de toekomst. In 2021 voeren we een inhaalslag uit in ons bomenbeheer. Het bomenbeheerplan gaat onderdeel uitmaken van het integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR). In de jaarlijkse reconstructieprojecten houden we bij de soortkeuze van nieuw groen rekening met mogelijkheden voor biodiversiteit en toekomstbestendigheid.

Petersbos / herdenkingsbos

Voor de aanleg van een herdenkingsbos is investeringsruimte beschikbaar gesteld die als reservering is opgenomen in de Perspectiefnota 2020. Dit herdenkingsbos willen we combineren met het opknappen en het uitbreiden van het Petersbos. De voorbereiding van dit plan voeren we in 2020 uit. De aanleg van het bos staat gepland voor het plantseizoen 2020-2021.

Stadspark

Voor het stadspark heeft uw raad middelen beschikbaar gesteld. De voorbereiding voor de planvorming is in 2020 gestart. Gestreefd wordt naar uitvoering plantseizoen 2021 of 2022. Participatie door de bevolking van de kern Steenbergen vormt een wezenlijk onderdeel van de planvorming.

Actualiseren Integraal Beheerplan Openbare Ruimte

In 2020 is gestart met het opstellen van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR). Het IBOR voegt en actualiseert de diverse beheerplannen op het gebied van wegen, kunstwerken, openbare verlichting, riolering en groen samen. Het opstellen van het integrale beheerplan loopt door tot in 2021. In het beheerplan bepaalt uw raad het beheer van de verschillende aspecten van de openbare ruimte door middel van het vaststellen van een onderhoudsniveau. Aan de hand van het onderhoudsniveau worden de kosten bepaald en wordt jaarlijks een onderhoudsprogramma opgesteld. Bij het actualiseren van het beheerplan worden de thema's klimaatadaptatie, circulaire materialen en biodiversiteit meegenomen. Dit beheerplan wordt in de loop van 2021 aan uw raad voorgelegd.

Entrees en rotondes

Uw raad heeft het uitvoeringsplan voor het aantrekkelijker maken van entrees en rotondes vastgesteld. In 2020 is gestart met de voorbereiding van de uitvoering. De komende jaren (2020-2021-2022) worden deze projecten uitgevoerd.

Overzicht van de voorstellen

Programma 3 Fysieke leefomgeving en duurzaamheid	Jaarschijven gemeente Steenbergen			
	2021	2022	2023	2024
Noodzakelijke bijstellingen				
Doorbelasting uren team WWB tbv grondexploitaties	50.000	50.000	50.000	50.000
Biodiversiteit buitengebied / ecologisch maaibeheer	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Totaal Lasten	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Waarvan incidenteel te dekken	0	0	0	0
Totaal programma	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000

4.4 Programma Economie, Toerisme en Recreatie

De economie is, logischerwijs, een belangrijke motor voor de ontwikkeling van steden en dorpen. Een krachtige lokale economie zorgt voor werkgelegenheid, maar heeft ook direct invloed op wonen, onderwijs en de sociale structuur van een gemeente, kortom op de totale gemeenschap. Toerisme en recreatie maken een plaats aantrekkelijk, zowel voor de eigen inwoners als voor bezoekers, en zijn ook van wezenlijk belang voor de economische ontwikkeling van Steenberg.

Stand van zaken opgaven

Economie

Een sterk economisch systeem in Steenberg als onderdeel van de (sub-) regio wordt bepaald door een groot aantal factoren. Uitgaan van onze eigen economische kracht en ambities is belangrijk. Onze lokale ambities zullen moeten worden versterkt met die van de regio.

Economische dragers in Steenberg zijn: industrie en bedrijventerreinen, agrofood – biobased, landbouw, detailhandel en toerisme en recreatie. Steenberg is een kansrijke gemeente voor gevestigde - en nieuwe bedrijven. De bedrijventerreinen zijn een belangrijke bron van werkgelegenheid in de gemeente. De belangrijkste gevestigde bedrijventerreinen nu zijn Reinierpolder, Reinierpolder II fase 1 en Agro & Food Cluster (AFC) Nieuw Prinsenland. De gemeente zal op deze terreinen ontwikkelingen en vraagstukken rondom thema's als innovatie, verduurzaming en symbiose zoveel mogelijk moeten stimuleren en faciliteren. Zo blijft het huidige bestand aan terreinen actueel en relevant. En kan er gericht worden op het ontwikkelen van nieuwe plancapaciteit voor bedrijventerreinen in samenwerking met de (sub-)regio.

De agrofoodsector is als belangrijke pijler voor de economie in Steenberg onderdeel van de biobased economy. Ten aanzien van speerpunt Biobased & Agrofood wil de regio tot de top-3 regio's in Europa gaan behoren. Steenberg kan hier nog nadrukkelijker positie kiezen. Tevens zal er geïnvesteerd moeten worden op het faciliteren van innovaties, verduurzaming en samenwerking tussen het bedrijfsleven, de overheid en het onderwijs.

Voor de winkelgebieden van de verschillende kernen in Steenberg geldt dat leegstand toe zal nemen. Initiatieven en plannen van ondernemers uit detailhandel, horeca en dienstverlening zullen moeten worden ondersteund. Voor het grootste winkelgebied in de kern van Steenberg moet gewerkt worden naar een compactere kern, waar naast detailhandel ook horeca, dienstverlening en wonen de ruimte krijgen. Het is belangrijk om de economische dynamiek in de winkelgebieden opnieuw te bekijken gezien de huidige corona crisis waarin horeca en detailhandel hard worden geraakt.

De komende jaren zetten we ons in op het versterken van de economische kracht van gemeente Steenberg. Alleen door selectief te investeren in kansrijke, prioritaire economische thema's en daar de juiste rol te pakken, kan de gemeente in haar economische kracht komen.

Belangrijk is het contact met onze (potentiële) ondernemers. We zullen optimaal bereikbaar, betrokken en toegankelijk moeten zijn. Er zal acquisitie gedaan moeten worden voor het aantrekken van nieuwe bedrijven en sectoren. Onderzoek zal gedaan worden naar economische kansen in 'nieuwe economie' zoals creatieve dienstverlening. Tevens zal Steenberg zich richten op positionering in de regio.

Wat willen we bereiken?

- Een strategische economische agenda met een duidelijke en sterke triple helix tussen overheid, onderwijs en bedrijven.

- Het uitvoeren van de opgave economische kracht, met duidelijke focus op 2 pijlers: agrofood en recreatie en toerisme, zonder de andere sectoren uit het oog te verliezen.
- Een sterke, toekomstbestendige lokale economie in (sub-) regionale context waar zowel de grote bedrijven als het MKB zich onderdeel van voelen.
- Bedrijventerreinen waar ondernemers de ruimte krijgen voor innovaties, symbiose en nieuwe sectoren binnen de kenniseconomie/creatieve dienstverlening.
- Het centrumgebied in Steenberg en herdefiniëren.
- Extra aandacht voor de gevolgen van de corona crisis voor de economie van Steenberg en.
- Inzetten op een regionale aanpak voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen.
- Toegankelijke, proactieve en betrouwbare dienstverlening naar onze ondernemers.

Wat gaan we er voor doen?

- Een strategische economische agenda ontwikkelen die herkenbaar is en de betrokkenheid van ondernemers, onderwijs, en instellingen borgt.
- Een centrumvisie ontwikkelen.
- De nasleep van de corona crisis vertalen in beleid.
- Samenwerking bevorderen met ondernemers en branche verenigingen.
- Een accountplan opstellen en tot uitvoering brengen.
- Goede vertegenwoordiging in de (sub-) regio en een regionale aanpak bedrijventerreinen.
- In 2021 wordt ingezet op kwalitatief/kwantitatief onderzoek naar de conditie van de Steenbergse economie.
- uitvoering van accountmanagement voor ondersteuning van initiatieven ondernemers, en opstellen van een PR- en acquisitieplan.

Recreatie en Toerisme

Als we spreken over de ambitie van de gemeente Steenberg en op recreatief vlak, dan hebben we het over groots in kleine dingen. Daarmee wordt bedoeld de recreatieve faciliteiten zo goed als mogelijk presenteren, en het aanbod up to-date houden, zowel voor onze eigen inwoners als ook voor onze bezoekers. Daarbij willen we zowel de dagrecreant als de meerdaagse recreant in zijn behoefte kunnen voorzien.

De Recreatieve Kanskaart is vastgesteld door de raad op 24 nov. 2016. Dit is echter gedaan zonder uitvoeringsprogramma en uitvoeringsbudget, juist om de ondernemers met de kanskaart tot uitvoering te stimuleren. Een actievere stimulerende of faciliterende rol van de gemeente kan bijdragen aan versnelling van projecten en oppakken van kansen uit de Recreatieve Kanskaart.

Wat willen we bereiken?

- We willen een aantrekkelijke gemeente zijn voor dagrecreanten en meerdaagse recreanten.
- Een actievere stimulerende of faciliterende rol van de gemeente om bij te dragen aan (versnelling van) projecten en het oppakken van kansen uit de Recreatieve Kanskaart.

Wat gaan we er voor doen?

- Het VVV Informatiepunt verder uitbouwen als uithangbord van de gemeente. De samenwerking wordt nog meer versterkt met de openstelling van de Gummaruskerk.
- De huidige fiets- en wandelroutes van een update voorzien.
- De bewegwijzering in de binnenstad en voor recreatieve ondernemers bijwerken.
- We blijven aangesloten bij de Zuiderwaterlinie.

- Burgerparticipatie in Nieuw-Vossemeer door vorm te geven aan de recreatieve visie die is aangeboden door de dorpsraad.
- Het geven van een podium aan het erfgoed van onze gemeente, tijdens een feestelijk evenement in de binnenstad van Steenberg, georganiseerd door de Vereniging van Nederlandse Vestingsteden.
- Het opstellen van een uitvoeringsprogramma bij de Recreatieve Kanskaart.
- Het ontwikkelen van één nieuwe fiets- en wandelroute, waarbij we ernaar streven dat samen met de lokale ondernemers op te pakken.

Noodzakelijke bijstellingen bestaand beleid

Exploitatie en huur VVV (N 35.000 structureel)

De exploitatie en coördinatie van het VVV informatiepunt maakt nog geen structureel onderdeel uit van de begroting. Dat wordt met deze aanpassing goedge maakt. De kosten van de VVV hebben betrekking op vaste exploitatiekosten voor personeel, huur van de ruimte in de Gummaruskerk, vrijwilligersvergoeding en onderhoud en reparatie en overige kosten.

Overzicht van de voorstellen

Programma 4 Economie, Toerisme en Recreatie	Jaarschijven gemeente Steenberg			
	2021	2022	2023	2024
Noodzakelijke bijstellingen				
Exploitatie en huur VVV	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Totaal Lasten	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Waarvan incidenteel te dekken	0	0	0	0
Totaal programma	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000

4.5 Programma Bestuur en Dienstverlening

Bestuur en Dienstverlening gaat over de relatie van de gemeente met onze inwoners, ondernemers, medewerkers en samenwerkingspartners. Het gaat hierbij om overheidsparticipatie (het ondersteunen van initiatieven vanuit de bevolking en bedrijfsleven), dienstverlening, onze eigen organisatie en om de samenwerking met andere gemeenten en organisaties. De manier van communiceren is hierbij een belangrijk aspect.

Stand van zaken opgaven

Overheidsparticipatie

In februari 2018 is een Plan van aanpak Kerngericht werken en Overheidsparticipatie in de raad vastgesteld. Het gaat in eerste instantie om het samenspel tussen inwoner, inwonersorganisaties, initiatiefnemers enerzijds en de gemeente en haar bestuur en organisatie anderzijds. In maart 2019 zijn medewerkers in de rol van kerncoördinatoren aangesteld, met de taak de verbinding te leggen tussen de ambtelijke organisatie enerzijds en de kernen anderzijds. Het is ook de bedoeling dat de fysieke wijkteams, sociale teams en de kerncoördinatoren elkaar weten te vinden met signalen en ideeën.

Met de opgave Leefbaarheid en kernen, zoals opgenomen in het programma Mens en Samenleving (zie 4.1), werkt de organisatie aan een cultuuromslag in werken en denken. Ook de implementatie van de Omgevingswet (zie 4.3; programma Fysieke Leefomgeving en Duurzaamheid) kan nieuwe vormen van participatie en een andere inzet van de organisatie vragen. Dit betekent aandacht voor de dienstverlening, de veranderende rol van de gemeente en haar medewerkers, en voor een andere inrichting van participatietrajecten bij de ontwikkeling van bijvoorbeeld ruimtelijke plannen.

Dienstverlening

De ontwikkelingen in de samenleving hebben invloed op de dienstverlening van gemeenten. De verhoudingen tussen overheid, bedrijfsleven en inwoners veranderen. Technologische ontwikkelingen gaan snel. De Rijksoverheid stelt hoge eisen aan de digitalisering van gemeentelijke dienstverlening. De 'klant' moet producten digitaal kunnen afnemen, met aandacht voor hen die niet of minder digitaal vaardig zijn. Inwoners en ondernemers hebben verschillende verwachtingen, willen zelf hun zaken regelen, hun manier van contact kiezen, ook steeds meer buiten kantooruren. Inspelen op de ontwikkelingen vraagt om digitalisering, om inzicht, om goede interne processen, om heldere communicatie en om ontwikkeling van vaardigheden en kennis van onze medewerkers. Om adequaat te reageren op de diverse ontwikkelingen en behoeften blijft de gemeente werken aan een eigentijdse dienstverlening.

Onder dienstverlening verstaan wij meer dan informatieverstrekking of het leveren van producten en diensten. Het gaat ook om het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving (participatie), het faciliteren en vroegtijdig betrekken van belanghebbenden bij beleidsontwikkeling of planvorming (zoals bedoeld met de aanstaande Omgevingswet), en hoe we omgaan met bezwaren, klachten en meldingen. Dienstverlening is dus veelomvattend; het gaat om de verbinding van de gemeente met de samenleving. Dit sluit aan bij de ambitie op dienstverlening uit het coalitieakkoord "Aan de slag!".

Gemeente Steenberghe heeft hiertoe de Visie Dienstverlening Steenberghe 2019 opgesteld. Deze is vervolgens uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma Dienstverlening 2020-2023. Bij deze uitwerking zijn de inwoners uit de gemeente, de raad en de ambtelijke organisatie betrokken.

Wat willen we bereiken?

De uitgangspunten uit de Visie Dienstverlening zijn leidend:

- We stellen de klant centraal

Doel: we voldoen aan de behoefte en verwachting van de klant, of we overtreffen deze zelfs.

- Wij zijn dichtbij en toegankelijk

Doel: de gemeente is voor iedereen plaats- en tijdsafhankelijk herkenbaar, bereikbaar en betrouwbaar door optimale online dienstverlening terwijl telefonisch en fysiek contact mogelijk blijft.

- Wij zijn betrokken

Doel: inwoners, ondernemers, instellingen, bezoekers en belanghebbenden voelen zich welkom, ervaren dat de gemeente er voor hen is, en voelen zich gehoord en begrepen.

- We organiseren samen dienstverlening

Doel: een continue verbetering van de kwaliteit en bedrijfsvoering van de gemeentebrede dienstverlening.

- We hebben deskundige, professionele medewerkers

Doel: medewerkers hebben voldoende kennis en vaardigheden om binnen hun handelingsruimte het verschil te maken in dienstverlening en om een prettige klantervaring tot stand te brengen bij de klant en zij willen dit continu verbeteren.

- Datagedreven dienstverlening

Doel: we gebruiken digitale gegevens om de kwaliteit van onze dienstverlening actueel in beeld te hebben en om onze dienstverlening en bedrijfsvoering te verbeteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het Uitvoeringsprogramma Dienstverlening met daarin alle opgenomen maatregelen zal ter informatie aan de raad worden gestuurd. Het programma kent een doorlooptijd van 2020 tot en met 2023 waarbinnen al deze maatregelen zullen worden uitgevoerd. Hiervoor is een budget opgenomen van € 60.000,- structureel in de begroting.
- Ter ondersteuning en borging van deze ambitie wordt in 2020 een kwaliteitsmedewerker in vaste dienst aangetrokken. De dekking ervan komt ten laste van de bestaande formatieruimte.

Organisatieontwikkeling

Het Raadsakkoord Aan de Slag! (mei 2019) geeft aan dat het gemeentelijk apparaat kwalitatief, effectief en efficiënt moet zijn ingericht, en dat daar een cultuurverandering voor nodig is. Men is er van overtuigd dat dit een traject van langere adem is. Echter tussentijdse resultaten op kortere termijn zijn evenwel wenselijk, om zo met meer daadkrachtig het raadsakkoord uit te kunnen voeren.

De gemeenteraad heeft met de vaststelling van de begroting 2020 voor de jaren 2020 – 2023 een bestemmingsreserve transitie organisatie vastgesteld. Deze reserve is bedoeld om de transitie mogelijk te maken, en is het meerjarige financiële kader voor het uitvoeringsprogramma.

De vastgestelde organisatievisie is richtinggevend. De transitie beoogt een gezonde balans tussen de ambitie, de benodigde capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) en het geld (de beschikbare budgetten).

Op basis van diverse onderzoeken is vastgesteld dat de personele capaciteit niet in balans is met de ambities. Al in 2019 is de organisatie begonnen om de personeelscapaciteit zowel kwantitatief als kwalitatief op het gewenste niveau te brengen. Dit is een traject van meerdere jaren.

Behalve uitbreiding en kwalitatieve wijzigingen in bestaande formatie, is tevens het doel om de transitie van de organisatie gepaard te laten gaan met afbouw van budgetten voor inhuur, advies en overige kosten. Via uitsluitend natuurlijk verloop kunnen wij deze transitie niet in het gewenste tempo realiseren. Incidentele middelen worden ingezet voor strategisch personeelsbeleid, waaronder de in november 2019 vastgestelde vitaliteitsregeling.

Door de huidige arbeidsmarkt zijn sommige relevante functies moeilijk invulbaar. Ook is soms een tijdelijke kwalitatieve impuls nodig voor een primair werkproces of project. In deze gevallen blijft inhuur van belang om zorg te dragen voor continuïteit van werkprocessen en kwaliteit van resultaten. In het begin van de transitieperiode 2020-2023 zal nog een piek in inhuur zijn, om vervolgens af te nemen ten gunste van de vaste formatie. Om de inzet van inhuur van personeel transparant af te wegen en inzichtelijk te houden, wordt het vastgestelde Beleidskader Inhuur Derden gehanteerd. De personele vraagstukken worden gezien in samenhang met regionale samenwerkingsmogelijkheden en de verbetering van de interne processen en informatievoorziening. Een belangrijke voorwaarde hiertoe is de verdere digitalisering ervan.

Om het verloop van de reserve transitie organisatie te volgen, zowel financieel als ook kwalitatief, is een monitor opgesteld. In de monitor wordt zichtbaar gemaakt hoe het staat met tijdelijke inhuurkrachten versus vaste formatie, en worden de kwalitatieve doelstellingen van de organisatieontwikkeling gevolgd.

Noodzakelijke bijstellingen bestaand beleid.

Informatiebeveiliging, Incident response services (V 9.000 structureel)

Transparantie in budgetten: in de meerjarenbegroting 2020-2023 staat een bedrag van € 9.000 geparkeerd als 'Incident Response Service'. Tot en met maart 2019 hadden we hier een contract met Deloitte voor. Dit is met het oog op de samenwerking ICT opgezegd. Er is in 2020 nog geen plan opgeleverd en zijn geen verplichtingen aangegaan zodat het bedrag kan vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo.

Opwaardering inbraakdetectie en toegangscontrole en herziening fysieke beveiliging gemeentelijke accommodaties (N 100.000 structureel)

Vanaf 2013 loopt het landelijk programma Veilige Publieke Taak, waarbij agressie en geweld bij politieke en bestuurlijke ambtsdragers als ook voor medewerkers met een publieke taak maatregelen worden gevraagd van werkgevers ca. om daar invulling aan te geven. In 2017 is mede naar aanleiding van een aantal incidenten gekozen om voor de gemeentelijke accommodaties de beveiligingsmaatregelen te verhogen. De budgetten van 100.000 euro per jaar hiervoor zijn tot en met 2020 beschikbaar gesteld. Deze budgetten zijn beschikbaar gesteld voor het inzetten van professionele beveiliging.

Voor de basiscondities ten aanzien de fysieke beveiliging geldt dat deze niet zijn veranderd en vragen om de budgetten structureel op te nemen in de meerjarenbegroting.

Overzicht van de voorstellen

Programma 5 Bestuur en Dienstverlening	Jaarschijven gemeente Steenberg			
	2021	2022	2023	2024
Noodzakelijke bijstellingen				
Informatiebeveiliging, Incident response services	9.000	9.000	9.000	9.000
Herziening fysieke beveiliging gemeentelijke accommodaties	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Totaal Lasten	-91.000	-91.000	-91.000	-91.000
Waarvan incidenteel te dekken	0	0	0	0
Totaal programma	-91.000	-91.000	-91.000	-91.000

5. Opvolging moties

Motie vervolgonderzoek lokale heffingen (07-11-2019)

Naar aanleiding van de unaniem aangenomen motie Vervolgonderzoek Lokale Heffingen, is het College het volgende opgedragen:

- Onderzoek in te stellen en scenario's te ontwikkelen om te komen tot verlaging van de lokale lasten dan wel het beheersbaar houden van de lokale lasten voor onze burgers;
- In dit onderzoek de geëigende paden te volgen alsook "out of the box" tot effectieve onderzoeksresultaten komen tot lastenverlichting c.q. beheersbaarheid van de kosten.

Dit onderzoek is een vervolg op het eerdere onderzoek naar een vergelijking van de gemeentelijke heffingen/ lasten, waarbij de gemeente ondersteund werd door een extern bureau. Bij het vervolgonderzoek zal dan ook hetzelfde bureau betrokken worden. De eerste gesprekken met dit bureau zijn reeds gevoerd. De wens is om nog voor de zomer van 2020 bij de raad terug te komen. In de begroting van 2021 en in de Legesverordening 2021 zullen de uitkomsten van het onderzoek financieel worden verwerkt.

Motie Ambitie Dienstverlening (07-11-2019)

Naar aanleiding van de unaniem aangenomen motie Ambitie Dienstverlening, is het College het volgende opgedragen:

- In het Uitvoeringsprogramma Dienstverlening te onderbouwen waarom er voor de in de Programmabegroting genoemde ambitiecijfers is gekozen.
- De raad uiterlijk in het tweede kwartaal 2020 een voorstel met keuzes te doen toekomen, zodat zij op kaderstellende wijze haar ambitie kan uitspreken.

In het Uitvoeringsprogramma Dienstverlening staat aangegeven wat we willen gaan doen en op welke wijze. Het Uitvoeringsprogramma Dienstverlening met daarin alle opgenomen maatregelen zal ter informatie aan de raad worden gestuurd. Het programma kent een doorlooptijd van 2020 tot en met 2023.

Een van de eerste maatregelen is het vaststellen van actuele servicenormen. Deze zijn te beschouwen als de ambitie die de gemeente nastreeft voor de kwaliteit van dienstverlening. Op basis hiervan kunnen we indicatoren bepalen voor de uitvoering van onze dienstverlening. Deze zullen worden voorgelegd aan het auditcommittee.

Motie ondergrens algemene reserve (07-11-2019)

Naar aanleiding van de aangenomen motie Ondergrens Algemene Reserve, is het College het volgende opgedragen:

- Om voor de algemene reserve een ondergrens van minimaal 2 miljoen te hanteren.

De Jaarrekening 2019 is het financiële vertrekpunt voor de perspectiefnota. In de Jaarrekening 2019 is aangegeven bij de paragraaf weerstandvermogen dat de vrije ruimte van de algemene reserve op 31-12-2019 € 8.840.000 bedraagt. Dit is inclusief de afzonderlijke risicoreserve van € 2.387.000. Belangrijker is de benodigde weerstandscapaciteit, om voldoende buffer te hebben om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. In het nieuwe beleidskader is besloten uitsluitend de Algemene Reserve in te zetten voor deze weerstandscapaciteit. Op basis van de inventarisatie is geconcludeerd dat er €2.098.000 nodig is aan weerstandscapaciteit.

Dit betekent dat de Algemene Reserve ruim boven de ondergrens blijft. Ook in de doorrekening van de perspectiefnota en de begroting 2021 zal rekening gehouden worden met de gestelde ondergrens.

6. Investerings

In het voorwoord is aangegeven dat we blijven inzetten op investeringen. Dat is nodig, doen we dit niet, dan verliest Steenbergen de aantrekkingskracht als gemeente voor inwoners, bedrijven en bezoekers. Aan deze ambitie hebben we in de begroting geanticipeerd door het scheppen van investeringsruimte.

Graag hadden wij reeds in deze perspectiefnota een doorkijk gegeven van de investeringen die we de komende jaren op het oog hebben. Op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling in de kernen, toerisme en recreatie, dienstverlening, maatschappelijk vastgoed, bedrijventerreinen en dergelijke. De focus, zowel bij het college als organisatie, is noodgedwongen verlegd naar de actualiteit van de coronacrisis. De tijd om voortvarend met de investeringen aan de slag te gaan en plannen te maken, is besteed aan het managen van de coronaproblematiek.

Daarnaast is de financiële positie van Steenbergen achteruit gegaan. Dat heeft ons genoodzaakt de investeringen in onze financiële planning te temporiseren. Concreet betekent dit dat de investeringen op dit moment vooral bestaan uit vervangingsinvesteringen. Een overzicht treft u aan in bijlage 1.

Verder staan er twee investeringen op de rol die reeds eerder in de begroting waren opgenomen:

- GVVP voor een bedrag van 1,5 miljoen
- Milieustraat voor een bedrag van € 0,75 miljoen

Daar komt bij vanuit deze perspectiefnota de herziening van de technische beveiliging gemeentelijke accommodaties voor een bedrag van € 120.000; kapitaallasten € 12.000 per jaar.

Deze bovenstaande investeringen worden ten laste gebracht van de investeringsruimte die is opgenomen voor ambities uit de samenleving. Wij stellen alles in het werk om bij de begroting een verder concretisering aan te brengen van de investeringen.

Bijlage 1 Vervangingsinvesteringen

Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode	
Investerings 2021				
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	191.400	4.785	4.785	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	325.637	16.282	16.282	20 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)</i>				
65200015 Vervanging vloer sportzaal "De Buitelstee"	27.381	900	1.800	15 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud gebouwen)</i>				
65200207 Vervanging toplaag atletiekbaan	215.424	9.000	18.000	12 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud sportparken)</i>				
65200206 Vervanging toplaag sportpark Dinteloord	350.000	17.500	35.000	10 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud sportparken)</i>				
65700900 Vervanging speeltoestellen	77.800	7.780	7.780	10 jaar
67200000 Vervanging gemalen riolering	159.584	10.650	10.650	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.593.349	26.550	26.550	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	86.369	1.450	1.450	60 jaar
Kpl. Rollend materieel				
Scania	180.000	9.000	18.000	10 jaar
Ford Transit met kraantje	50.000	3.600	7.200	7 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	3.000	10 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	3.000	10 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	3.000	10 jaar
Ford bestel connect	32.000	2.300	4.600	7 jaar
TS Houtversnipperaar	35.000	3.500	7.000	5 jaar
Ford transit	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Bus wijkteam	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Beregenings installatie	12.000	600	1.200	10 jaar
Beregenings installatie	12.000	600	1.200	10 jaar
Jongerenbus	35.000	2.200	4.400	8 jaar
Bus voorman accommodaties	30.000	1.900	3.800	8 jaar
TOTAAL 2021	3.590.944	129.297	191.097	

Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode	
Investerings- bedrag				
Kap. Lasten				
Struc.				
Afschrijvings- periode				
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100000 Vervanging kunstwerken	240.800	9.632	9.632	25 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening kunstwerken)</i>				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	174.955	4.374	4.374	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	146.025	7.301	7.301	20 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)</i>				
65200211 Vervanging toplaag tennispark Nieuw-Vossemeer	40.000	1.650	3.300	12 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud sportparken)</i>				
65200102 Vervanging badafdekking zwembad "De Meermin"	119.000	4.000	8.000	15 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud gebouwen)</i>				
65700900 Vervanging speeltoestellen	141.250	14.125	14.125	10 jaar
67300100 Vervanging 2 containers milieustraat	20.000	700	1.400	15 jaar
67200000 Vervanging gemalen riolering	162.138	10.800	10.800	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.618.843	27.000	27.000	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	87.751	1.450	1.450	60 jaar
Kpl. Rollend materieel				
Ransomes bladveger	16.000	800	1.600	10 jaar
Prikker combi machine	20.000	1.000	2.000	10 jaar
Bus wijkteam	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Bus wijkteam	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Zeroturn demo	20.000	2.000	4.000	5 jaar
TOTAAL 2022	2.894.762	91.032	107.382	

Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode	
Investerings- bedrag				
Kap. Lasten				
Struc.				
Afschrijvings- periode				
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	146.745	3.669	3.669	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	127.230	6.362	6.362	20 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)</i>				
65200210 Vervanging toplaag sportpark Welberg	175.000	8.750	17.500	10 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud sportparken)</i>				
65700900 Vervanging speeltoestellen	21.600	2.160	2.160	10 jaar
67200000 Vervanging gemalen riolering	164.732	11.000	11.000	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.644.744	27.400	27.400	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	89.155	1.500	1.500	60 jaar
Kpl. Rollend materieel				
60450001 Vervanging provincieloods	143.250	1.800	3.600	40 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud gebouwen)</i>				
Kpl. Rollend materieel				
Ransomes cirkelmaaier	42.000	4.200	8.400	5 jaar
Carrerro met maaidek	25.000	1.800	3.600	7 jaar
Carrerro met maaidek	25.000	1.800	3.600	7 jaar
Zeroturn	20.000	2.000	4.000	5 jaar
Zeroturn	20.000	2.000	4.000	5 jaar
Rioolreiniger	24.000	1.200	2.400	10 jaar
TOTAAL 2023	2.668.456	75.641	99.191	

Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode	
Investerings- bedrag				
Kap. Lasten				
Struc.				
Afschrijvings- periode				
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100000 Vervanging kunstwerken	42.800	1.700	1.700	25 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening kunstwerken)</i>				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	122.770	3.100	3.100	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	95.775	4.800	4.800	20 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)</i>				
65200210 Vervanging toplaag sportpark Seringenlaan	175.000	8.750	17.500	10 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud sportparken)</i>				
67200000 Vervanging gemalen riolering	167.368	11.200	11.200	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.671.060	27.900	27.900	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	90.581	1.500	1.500	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	46.881	4.700	4.700	10 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	46.881	9.400	9.400	5 jaar
67300100 Vervanging 2 containers milieustraat	20.000	700	1.400	15 jaar
Kpl. Rollend materieel				
Renault Master met veegvuil	48.000	4.000	8.000	6 jaar
Renault Master met veegvuil	48.000	4.000	8.000	6 jaar
Hefblok ondergrondse containers	11.000	800	1.600	7 jaar
Veegmachine Bucher	180.000	11.250	22.500	8 jaar
Ransomes maaimachine 5 delig	71.000	7.100	14.200	5 jaar
TOTAAL 2024	2.837.116	100.900	137.500	